



[*Din Eğitimi*]

“KUR’AN KURLARINDA EĞİTİMİN NİTELİĞİ, SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI” ÇALIŞTAYI (SEFERİHİSAR / İZMİR)



Ahmet Ali ÇANAKCI*

Kur’an Kursları, toplumun her kesimine din eğitim ve öğretimini götüren en yaygın kurumdur. Son yıllarda Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan yeni düzenleme ve dönüşümlerle bu kursların büyük bir ivme kazandığı görülmektedir. Bu gelişme ve yenilikler beraberinde kursların din ve eğitim hizmetleri alanının yanında kurs öğretmenlerinin yeterlik ve sorumluluk (mesleki, sosyal, kültürel, pedagojik, andragojik) alanını genişletmiş, Kur’an kurslarından beklentileri artırmış, bazı ihtiyaçlar ile sorunların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bu sürecin amacına ulaşmasında en can alıcı nokta ise yeni düzenlemelerin uygulanabilir ve sürdürülebilir bir nitelik kazanabilmesidir. Bunun için kurslardaki (öğretici, öğrenci, veli ve kurum) beklenti, ihtiyaç ve sorunların, yapılacak bilimsel çalışmalarla sağlıklı bir şekilde yerinde/sahada tespit edilip, çeşitli bilimsel platformlarda (çalıştay, panel, kongre, sempozyum, vb.) tartışılması ve müzakere edilmesi önem arz etmektedir. Bunların sonucunda, sorunların çözümünde etkili olabilecek öneriler getirilerek hem beklenti ve ihtiyaçların karşılanması hem de problemlerin en aza indirgenmesiyle istenilen hedefe ulaşılması sağlanabilecektir. Dolayısıyla bu amaca hizmet edecek ve alandaki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacak nitelikteki çalışmalardan biri olan “*Kur’an Kurslarında Eğitimin Niteliği, Sorunları ve Çözüm Yolları*” Çalıştayı, 25-27 Aralık 2015 tarihleri arasında İzmir İl Müftülüğü, İzmir Kâtip

* Yrd. Doç. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, ahmetali.canakci@ikc.edu.tr.

Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi ile Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin katkılarıyla gerçekleştirildi.

İzmir Seferihisar'da, İzmir Valisi Mustafa TOPRAK, Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Prof. Dr. Ali ERBAŞ, İzmir İl Müftüsü Prof. Dr. Ramazan MUSLU, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rıza SAVAŞ ve İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Başkanı Prof. Dr. Muhsin AKBAŞ'ın da iştirak etmeleriyle gerçekleştirilen çalışmaya, akademisyenler, il müftü yardımcıları, ilçe müftüleri, il ve ilçe müftülük şube müdürleri, murakıplar, imam hatipler ve Kuran kursu öğrencileri katıldı.

“Kur'an Kursu Öğreticilerinin Yeterlikleri, Türkiye'de Yaygın Din Eğitimi Bağlamında Kur'an Kurslarının Önemi, 4-6 Yaş Grubu, İhtiyaç Odaklı ve Hafızlık Kur'an Kursları, Kurslarda, Yönetim, Öğretici, Öğrenci, Veli, Yardımcı Personel, Müfredat, Fiziki Mekân, Materyal, Yöntem-Teknik, Hizmet Çeşitliliği ve STK'larla İlişkiler” konularının ele alındığı program, 25 Aralık 2015 Cuma günü saat 20.00'da İl Müftü Yardımcısı Mesut HARMANCI'nın sunumuyla ve Balçova Yeşil Camii İmam Hatibi Ahmet YÜKSEL'in Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başladı.

İl Müftüsü Prof. Dr. Ramazan MUSLU, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Başkanı Prof. Dr. Muhsin AKBAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rıza SAVAŞ ve Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Prof. Dr. Ali ERBAŞ'ın açılış konuşmalarının ardından İzmir Valisi Mustafa TOPRAK'ın selamlama konuşması ile devam eden çalıştay açılış programı, Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Prof. Dr. Ali ERBAŞ'ın “Kur'an Kursu Öğreticilerinin Yeterlikleri ve Takip Etmeleri Gereken Ana İlkeler” adlı konferansıyla sona erdi.

26 Aralık 2015 Cumartesi günü saat 09:00'da Prof. Dr. Ali ERBAŞ'ın başkanlığında başlayan I. oturum, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Şükrü KEYİFLİ'nin “Türki-

ye’de Yaygın Din Eğitimi Bağlamında Kur’an Kurslarının Önemi ve Verimliliği” ve İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Din Bilimleri Ana-bilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ahmet Ali ÇANAKCI’nın “Kur’an Kurslarında Eğitimin Niteliği-Sorunları ve Çözüm Önerileri: Yaz Kur’an Kurs-ları Örneği (Mesleki/Pedagojik Yeterlik, Kur Sistemi, Yöntem-Teknik ve Ma-teriyal Açısından Bir Değerlendirme)” adlı sunumları/tebliğleri ile devam etti.

Katılımcıların katkı ve sorularıyla gerçekleştirilen serbest müzakere ardından. Prof. Dr. Rıza SAVAŞ’ın başkanlığında başlayan II. oturum ise, Kur’an Kursu Öğreticisi Nur Sema ARS’ın “4-6 yaş grubu Kur’an Kurslarında Verimlilik ve Karşılaşılan Sorunlar”, Kur’an Kursu Öğreticisi Zeynep BULUT’un “Genel/İhtiyaç Odaklı Kur’an Kurslarında Verimlilik ve Karşılaşılan Sorunlar”, Kur’an Kursu Öğreticisi Şaban KÜÇÜK’ün “Hafızlık Kurslarında Verimlilik ve Karşılaşılan Sorunlar” adlı sunumlarının/tebliğlerinin ardından katılımcıların katkı ve sorularıyla sona erdi.

Kısa bir aradan sonra İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyeleri ile İzmir il müftü yardımcısının moderatörlüğünde 8 salonda ayrı ayrı gerçekleşen grup çalışmalarına geçildi. Her biri yaklaşık bir saat on beş dakika süren dört grup çalışması yapıldı. Bu grup çalışmalarının birincisi, 26 Aralık 2015 Cumartesi günü saat 14.00-15.15 arasında “Kur’an Kurslarında Fiziki Mekân, Yönetim, Öğretici ve Yardımcı Personel Sorunları, Çözüm Önerileri” adlı başlıklar üzerinde yürütüldü. Grup çalışmalarının ikincisi saat 15.45-17.00’de “Müfredat, Ders Materyalleri ve Ders Sunum Teknikleri, Personel Yetkinliği, Verimliliği ve Sorunları ile ilgili Tespitler ve Çözüm Önerileri” konuları üzerine gerçekleştirildi. Grup çalışmalarının üçüncüsü ise 27 Aralık 2015 Pazar günü saat 09.00-10.15 arası yapıldı. Bu çalışmada “Hizmet Çeşitliliği, Dezavantajlı Gruplar, STK’larla İlişkiler, Kur’an Kursu Öğreticilerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri” konuları ele alındı. Çalıştay grup çalışmalarının sonuncusu olan dördüncü çalışma da saat 10.45-12.00 arasında “Kur’an Kurslarının Verimliliği (SWOT Analizi) ve Geleceği Üzerine Düşünce ve Teklifler” adlı konuların tartışılması/müzakeresi ile ve katılımcılara sertifika/katılım belgesi verilmesiyle sona erdi.

Grup çalışmalarının ardından Bergama İlçe Müftüsü Ali Rıza TAHİROĞLU, Prof. Dr. Rıza Savaş, Prof. Dr. Ramazan MUSLU ve Prof. Dr. Ali ERBAŞ'ın katılımıyla değerlendirme ve kapanış oturumuna geçildi. Bu oturumda, Bergama İlçe Müftüsü Ali Rıza TAHİROĞLU, sorunsuz hiçbir işin olamayacağını ifade ettikten sonra Atâullah el-İskenderi Hazretlerinin “Allah (cc)’ın size ne kadar değer verdiğini anlamak isterseniz, sizi hangi işte istihdam ettiğine bakınız.” sözüne atıf yaparak, “Ne mutlu size ki sizler Kur’an hizmetindesiniz. Bu çalıştay Kur’an hizmetini nasıl daha iyi yapabiliriz sancısını içinde hissedenlerin çabası ve gayreti olarak görülmelidir. Bu duygu ve düşüncelerle tekrar hepimizi saygı ile selamlıyorum.” dedi.

Prof. Dr. Rıza SAVAŞ, “Bu çalıştayın son derece verimli geçtiğine inanıyorum. Peygamber Efendimiz (sav) 23 senede bir toplumu aldı, mutlu bir toplum haline getirdi. Bizler de Peygamber Efendimizin (sav) çizmiş olduğu bu istikamette çalışmalarımızın sonuçlarını nasıl daha verimli ve faydalı hale getirebiliriz? diye düşünmeliyiz. Bu duygu ve düşüncelerle hepimize teşekkür ediyorum” ifadelerine yer verdi.

İl Müftüsü Prof. Dr. Ramazan MUSLU da “ Bugün beşinci çalıştayımızı gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyorum. Çalıştayımıza iştirak eden Eğitim Hizmetleri Genel Müdürümüz Prof. Dr. Ali ERBAŞ beyefendiye en içten samimi duygularıyla teşekkür ediyorum. Bu çalıştayları gerçekleştirirken Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi arasında yapmış olduğumuz protokol çerçevesince yılda en az iki çalıştay yapmayı hedefledik. Dekanlıklarımız bu hususta bizlere her türlü katkıyı sağladılar. Bu vesileyle kendilerine şükranlarımızı sunuyorum. Burada önemli olan bir araya gelerek sorunların görüşülüp, çözüme kavuşturulmasıdır. Sorunların çözümü konusunda başta il/ilçe müftülüklerimize düşen kısımlar ve bizzat alanda çalışan hocalarımıza düşen görevler var. Ayrıca ilimizi aşan bazı sorunlar var ki bunların da başkanlığımız tarafından çözülmesini talep etmekteyiz. Bu duygu ve düşüncelerle başta değerli hocalarımıza, akademisyenlerimize, ilçe müftülerimize, sahada çalışan din görevlilerimize ve bu çalıştayın düzenlenmesinde emeği geçen idari personelimize teşekkür ediyorum” dedi.

Programın kapanış değerlendirmesini yapan Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Prof. Dr. Ali ERBAŞ ise burada yapılan istişareler neticesinde, genelde Diyanet İşleri Başkanlığı'nı özelde Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'müzü ilgilendiren konuları değerlendirip öncelik sırasına göre çözmeye çalışacağız. Yaz Kur'an kurslarında mutlaka nicelik ve niteliğe önem vermeliyiz. 4-6 yaş grubu bizim için yeni bir tecrübedir. Bu kurslarımızı yaygınlaştırmaya çalışmamız gerekiyor. Öyle bir noktaya ulaşalım ki Kur'an kurslarının en verimli, en etkin olduğu yaş grubu 4-6 yaş grupları olsun. Böylelikle kültür ve medeniyetimizde var olan sıbyan mekteplerini de ihya etmiş oluruz. Bu duygu ve düşünceler içerisinde iki gün süren çalıştaya katkıda bulunan tüm kardeşlerime ve tüm hocalarımıza şükranlarımı arz ediyor, toplantının hayırlara vesile olmasını Yüce Allah (cc)'tan niyaz ediyorum" diyerek sözlerini tamamladı. Çalıştay, yapılan değerlendirmeler ardından Karşıyaka İlçe Müftüsü Cahit ERHUN'un Kur'an-ı Kerim tilaveti ile sona erdi.

Sonuç olarak, bu çalıştay, Kur'an kurslarının (İhtiyaç odaklı, hafızlık, 4-6 yaş grubu ve yaz Kur'an kursları) verimliliğini/niteliğini etkileyen faktörler (öğreticilerin mesleki, pedagojik yeterliği, kursların fiziki donanımı, öğretim programı, ders kitabı, yöntem-teknik, araç-gereç, materyal, yardımcı personel, rehberlik, sosyal, kültürel, sportif faaliyetler, öğretici-öğrenci-veli iletişimi, yönetim, dernek ve STK'larla ilişkiler vb.) ile ilgili bir durum tespiti yapması, bu süreçte karşılaşılan beklentileri, ihtiyaçları, sorunları ortaya koyması ve bunlara çözüm önerileri sunması ile genelde yaygın din eğitimi özelde ise Kur'an kurslarıyla ilgili literatüre katkı sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca bu çalıştay, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın faaliyetlerinin hizmet çeşitliliği kalitesinin azami ölçüde yükseltilmesine ve bu alanda araştırma yapan bilim insanlarının çalışmalarına ışık tutacak nitelikte olmakla birlikte, Kur'an kurslarındaki motivasyon ile verimliliğin artmasına katkı sağlaması açısından da farkındalık oluşturmaktadır.